

PROTOKOLL	PROTOKOLL NR
Biskopsmötet	3/2015
ORT	DATUM FÖR MÖTET
Lund	2015-03-12

NÄRVARANDE

Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande
biskoparna Ragnar Persenius, Uppsala, 29 § - 52 §
Esbjörn Hagberg, Karlstad
Hans Stiglund, Luleå, 29 § - 52 §
Hans-Erik Nordin, Strängnäs
Thomas Söderberg, Västerås
Eva Brunne, Stockholm, 29 § - 50 §
Jan-Olof Johansson, Växjö
Sven-Bernhard Fast, Visby
Martin Modéus, Linköping
Per Eckerdal, Göteborg
Åke Bonnier, Skara
Johan Tyrberg, Lund
Eva Nordung Byström, Härnösand

INBJUDNA SOM SÄRSKILT FÖREDRAGANDE

Nationell samordnare Monica Eckerdal (36 §)
Präst och föreläsare Ann-Christine Roxberg (37 §)
Kyrkosekreterare Cristina Grenholm (38 § – 43 §)
Ekumenikhandläggare Jenny Sjögren (38 § – 40 §)
Utvecklings- och planeringschef Erika Brundin (41 § - 43 §)

SEKRETERARE

Lena Bohman

§ 29

Biskopsmötet inleddes med Laudes med mässa i Lunds domkyrka med biskop Johan Tyrberg som celebrant.

Ärkebiskopen öppnade sammanträdet.

Sammanträdet öppnas

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	2 (10)

§ 30

Följande tilläggsärenden anmälades:

Föredragningslista

- a) **Kommunikationsfrågor**
Förtroendebarmetern
- b) **Prästtjänsten**
Samråd i enskilt ärende
- c) **Prästvigning**
Pastorsadjunkt från Tyskland
- d) **Aktuella utredningar**
Utredningen om kontraktets ställning, uppgifter och indelning
- e) **Stiften**
Stiftsstyrelsens arbete
- f) **Vigningstjänsten**
Samråd i enskilda ärenden
- g) **Biskopstjänsten**
Biskoparnas uppdrag i skilda organ

§ 31

Ärkebiskopen konstaterade att det finns anledning att glädjas över den väldigt goda placering, från tionde till sjätte plats, som Svenska kyrkan fått i årets upplaga av Medicakademiens förtroendebarmeter. Förmodligen är klara och tydliga ställningstaganden i människorättsfrågorna en viktig förklaring till det.

Kommunikationsfrågor
Förtroendebarmetern

§ 32

Biskop Sven-Bernhard Fast samrådde med biskoparna i ett enskilt ärende.

Prästtjänsten
Samråd i enskilt ärende

§ 33

Biskop Ragnar Persenius hade i ett aktuellt ärende i media påtalat vikten av väl fungerade lämplighetsprovningar som del av antagningen för vigningstjänst.

Biskoparna delar hans bedömning och konstaterade att problematiken bland annat handlar om gränsdragningsförmåga och bekräftelsebehov.

Vigningstjänsten
Lämplighetsprovningar

En majoritet av stiften använder externa experter för personlighetstestning som del av lämplighetsbedömningen. Biskoparna var överens om att Malin Lindelöw, som haft uppdrag i flera stift, ska inbjudas till biskopsmötet.

Biskoparna konstaterade också att dessa frågeställningar är temata som

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	3 (10)

måste bearbetas under det avslutande året på utbildningsinstitutet.

§ 34

Biskop Per Eckerdal hade väckt frågan angående när behörighetsförklaring av pastorsadjunkter tidigast kan ske.

Prästtjänsten
Pastorsadjunkter
(37 § 2010)

Biskopsmötet behandlade ärendet i mars 2010 och var då överens om att behörighetsförklaring inte bör ske förrän nio månaders tjänstgöring som pastorsadjunkt har fullgjorts.

Biskopsmötet beslutade

att någon tidsgräns för behörighetsförklaring av pastorsadjunkter inte behöver finnas.

För behörighet att tillträda tillsvidarejänst som präst krävs att pastorsadjunktsåret fullgjorts motsvarande ett års heltidstjänstgöring.

§ 35

Studentrådet vid utbildningsinstitutet i Lund hade tillskrivit biskopsmötet angående dels bekräftelse av församlingspedagogernas kall och utbildning, dels pastorsadjunktsårets syfte och utformning.

Skrivelse
Skrivelse från
utbildningsinstitutets
studentråd

Önskemålet om en ordning för bekräftelse av församlingspedagogers och kyrkomusikers kallelse och uppdrag i Svenska kyrkan har funnits tidigare och får naturligen ny aktualitet när de fyra yrkesprofilerna samlas på utbildningsinstitutet. Att det ser olika ut har sin utgångspunkt i att kandidaterna till vigningstjänsten godkänns av biskop och stift efter genomgången antagningsprocess, medan de två andra grupperna utbildar sig för att kunna söka tjänst i en församling. Många församlingspedagoger och kyrkomusiker deltar dock aktivt i stiftsgruppens verksamhet där möjlighet finns.

Biskoparna är överens om att det finns anledning att också inbjuda församlingspedagoger och kyrkomusiker till en gudstjänst där deras uppgift i Svenska kyrkan bekräftas. Ansvar för detta måste ligga på stiftet, även om det kan finnas en osäkerhet om vilket stift en enskild hör till. Ofta har man hört till ett annat stift än det där man får sin första tjänst. Lämpligt är att det stift där den första tjänsten finns ansvarar för att ta emot den nya medarbetaren.

Ett par stift har redan, eller planerar, en ordning för mottagande av dessa medarbetare. I Lunds stift inbjuds nyutexaminerade församlingspedagoger och kyrkomusiker till en kvällsmässa i domkyrkan med förbön för dem. Efteråt bjuder biskopen på middag i biskopshuset.

Angående pastorsadjunktsåret, dess innehåll och utformning, poängterar biskoparna att detta inte är ett utbildningsår utan ett introduktionsår.

Grundläggande för det första året i prästtjänst är att det kan planeras utifrån den nyprästviggas behov och förutsättningar. Utbildningen ska dock ha gett

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	4 (10)

sådana kunskaper att varje prästvigd kan fullgöra en prästtjänst. Sedan ger praktiskt arbete ytterligare övning och erfarenhet för fortsatt tjänst.

Att pastorsadjunkten får en tjänst med handledning innebär inte att man ska besparas de svåra arbetsuppgifterna. Tillsammans med sin handledare kan adjunkten såväl förbereda som efterarbeta särskilt krävande situationer.

Biskopsmötet har regelbunden kontakt med utbildningsinstitutets rektor och samtal om utbildningens innehåll och stiftens förväntningar på de blivande församlingsmedarbetarna förs kontinuerligt.

§ 36

En fråga hade ställts om policyn för Jourhavande präst. Monica Eckerdal, nationell samordnare för Jourhavande präst, var inbjuden för att informera om den pågående revideringen av policyn.

Jourhavande präst
Policy och
föresättningar

Eftersom jouren numera är tillgänglig också i två kanaler på nätet, chatt och brevlåda, har policydokumentet kompletterats under 2014.

Syftet med policyn är att tydliggöra uppdragets avgränsning, anonymitet, tidsramar och lojalitet med arbetslaget. Utöver prästens tystnadsplikt som en självklar förutsättning gäller att såväl prästen som konfidenten har rätt att vara anonym. Enligt önskemål från ett jourhavandeprästkonvent tydliggör policyn också vad Jourhavande präst erbjuder respektive inte erbjuder.

Två punkter som diskuterats är för det första att syftet med Jourhavande präst inte är att evangelisera. I stället är det att vara tillgänglig när människor är i kris. Sedan tjänsten startades 1956 har syftet varit att arbeta suicidpreventivt. Den andra diskussionen gäller förbönen. Det är viktigt att vara lyhörd för konfidentens egna önskemål. Inte alla som ringer SOS Alarm och blir kopplade till Jourhavande präst hade själva planerat detta. Några får det förslaget av larmoperatören.

Policyn ska vara ett verktyg för att kunna erbjuda konfidenten ett enhetligt, gott rum för samtal i olika kanaler.

De nya kanalerna har använts med i snitt 14,5 chattar som varit igång/natt och 1,85 e-postbrev/dygn. Det är i hög utsträckning yngre konfidenter och tung problematik.

Biskopsmötet ser gärna att policyn tydliggörs ytterligare om förbönen, den enskildes behov och prästens teologiska ansvar, samt om sexuell orientering och församlingens ansvar att enligt Svenska kyrkans beslut välkomna alla oberoende av sexuell orientering.

Den reviderade policyn ska presenteras för jourhavandeprästkonventet i maj och sedan skickas till stiftens.

Biskoparna önskar att policyn också återkommer till biskopsmötet när revideringen har slutförts.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	5 (10)

§ 37

Ann-Christine Roxberg var inbjuden till ett samtal om transpersoner i kyrkan. Hon informerade om situationen idag för transpersoner i Sverige, om sin egen situation och om Svenska kyrkans roll och bidrag i sammanhanget.

Skrivelse
Transpersoner i kyrkan
(17 § 2015)

Att vara transsexuell innebär en stark och bestående önskan och övertygelse om att tillhöra det andra könet. Det ska inte förväxlas med att vara transvestit, som innebär att ha ett behov av att uttrycka sig som det andra könet, oftast genom sin klädsel, men inget behov av att byta kön. Det finns ingen förklaring till transsexualiteten, inget samband med till exempel uppväxten. Den transsexuella kämpar mot sin egen kropp. Det handlar inte om att byta kön utan om att bli den man är, att bli sig själv.

Under perioden 1960-2010 har 681 personer i Sverige fått ändrad könstillhörighet. Av dessa har femton personer ångrat sig. Antalet ansökningar om ändrad könstillhörighet har ökat vilket kan förklaras med att kraven på sterilisering och skilsmässa tagits bort, samt en ökad öppenhet i samhället. Men hela processen är en psykisk påfrestning och den psykiska hälsan hos denna grupp är betydligt sämre än för befolkningen i sin helhet.

Utredningen *Juridiskt kön och medicinsk könskorrigering* (SOU 2014:91) överlämnades till regeringen vid årsskiftet. Där finns förslag om förenklningar till exempel avseende registrering av kön i folkbokföringen.

Ann-Christine Roxbergs dotter Ester Roxberg har skrivit boken *Min pappa Ann-Christine*.

När det gäller vad Svenska kyrkan kan bidra med handlar det i grunden om att bryta tystnaden. Att våga samtala och att inbjuda till samtal om sexuell orientering.

Kyrkomötet biföll 2013 en motion med förslag att kyrkostyrelsen ska uppmuntra stiftens att genomföra HBT-certifiering på Svenska kyrkans arbetsplatser. En sådan ordning innebär att frågorna kommer upp och bidrar till att tystnaden bryts.

§ 38

I dialogen med The Episcopal Church, som inleddes 2010, är målsättningen att ett gemensamt dokument ska presenteras för TEC:s General Convention respektive Svenska kyrkans kyrkomöte under 2015 och gemenskapen därmed officiellt bekräftas av kyrkorna.

Ekumenik
Dialogen med The
Episcopal Church
(36 § 2014)

Ekumenikhandläggare Jenny Sjögren och kyrkosekreterare Cristina Grenholm presenterade ett utkast till det gemensamma dokumentet. Detta är inte ett avtal om kyrkogemenskap utan en bekräftelse på en gemenskap som funnits sedan början av 1900-talet.

För närvarande har arbetsprocessen försenats och biskop Ragnar Persenius

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	6 (10)

har tillfrågats om att bidra till slutförandet av dokumentet. Biskoparna delgav sina synpunkter på det presenterade utkastet och uttryckte sin uppskattning över planeringen av det fortsatta arbetet. När ett slutgiltigt förslag till dokument har sammanställts ska det också delas med biskopsmötet.

§ 39

En ny version av förslaget till ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Eumeniakyrkan presenterades. Till överenskommelsen ska en förklarande text bifogas. TD Klas Hansson har fått uppdraget att bearbeta denna.

Ekumenik
Dialogen med
Eumeniakyrkan
(80 § 2013, 18 §, 37 §,
88 § 2014)

Biskoparna delgav sina synpunkter på förslaget och konstaterade bland annat att vilka praktiska samarbetsformer som bör användas, förslaget om ett nationellt samarbetsråd, inte ska läggas fast i överenskommelsetexten.

Biskoparna konstaterade också att skillnaderna i förståelse av vigning respektive ordination ger anledning att i biskopsmötet återkomma till ärendet om mottagande av diakoner och pastorer som önskar övergå till tjänst i Svenska kyrkan. Det är dock en fråga som går utöver bejakandet av varandras respektive vigningar och ordinationer och därför kan behandlas i särskild ordning.

Den planering som funnits innebär att överenskommelsen ska skickas ut på remiss i juni 2015 och att kyrkomötet 2016 behandlar ärendet efter en skrivelse från kyrkostyrelsen. En frågeställning som behöver utredas är vilken status den förklarande texten har och hur den är tänkt att användas. Detta kan komma att påverka tidsplanen.

Biskoparna var överens om att det är viktigare att låta processen ta sin tid för att förslaget ska vara väl förankrat inför beslut, än att till varje pris fullfölja enligt gällande planering.

Ärendet ska återkomma till biskopsmötet i maj.

§ 40

Kyrkornas Världsråd har gett ut ett så kallat konvergensdokument *The Church: Towards a Common Vision*, som medlemskyrkorna förväntas lämna officiell respons på senast 31 december 2015.

Alla stiftsstyrelser och domkapitel samt fem församlingar i varje stift inbjöds under 2014 att svara på remissen, där de fem frågor som Faith and Order kommissionen ställt till kyrkorna skickades med.

Kyrkornas Världsråd
Remissvar på
dokumentet *The Church: Towards a Common Vision*
(jfr 9 § 2015)

En första sammanställning av remissvaren presenterades och biskoparna uppmanades att ge sina synpunkter på hur Svenska kyrkans svar bör se ut. Kyrkomötet beslutar om det svar som Svenska kyrkan lämnar.

Biskoparna delgav några synpunkter på innehållsfrågorna och stödde förslaget om att snarare ge ett koncentrerat och tydligt svar kring vissa specifika frågor, än att ha som målsättning att kommentera varje del av dokumentet.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	7 (10)

§ 41

Utvecklings- och planeringschef Erika Brundin och kyrkosekreterare Cristina Grenholm informerade och samtal fördes om aktuella frågor:

Kyrkostyrelsen
Generalsekreterarens
rapport

- Kyrkostyrelsen har beslutat om förlängd tid för utredningen om begravningsverksamhetens samverkansformer till 31 oktober 2015
- Kyrkomötets beslut om att skyndsamt tillhandahålla resurser till stöd för församlingarnas arbete för flyktingar och asylsökande förverkligas nu genom att 5 miljoner avsatts för detta. Församlingarna kan ansöka om bidrag. Inga beslut kommer dock att tas utan samråd med stiftet. En stödfunktion på nationell nivå byggs upp under året. Mer information om denna kommer.
- Ett möte med migrationsverkets etiska råd som till stor del handlade om mediefrågor. Vi kan bidra genom att i våra sammanhang påtala att Migrationsverket är en myndighet som har att hålla sig till de demokratiskt beslutade lagar och regelverk som finns för deras verksamhet.
- Utjämningsutredningen lägger fram sitt betänkande i april och det presenteras i biskopsmötet i maj. Utgångspunkten är att den kyrkliga strukturen ska bestå, men de ekonomiska förutsättningarna kommer att förändras och bli allt mer ojämlika mellan församlingarna och pastoraten. Utredningen kommer att föreslå en förenkling av utjämningsystemet.
- Demokrati- och kulturministerns uttalande om en utredning av huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Kyrkokansliets efterforskningar har gett till svar att någon sådan process inte har påbörjats.

§ 42

Biskopsmötet beslutade

Teologiska kommittén
Ledamöter till
Teologiska kommittén
(11 § 2015)

- att** utse biskop Martin Modéus, biskop electus Fredrik Modéus och biskop electus Johan Dalman till ledamöter i Teologiska kommittén,
- att** för sin del föreslå att PhD Anne Hege Grung, docent Johanna Gustafsson-Lundberg, docent Marita Hilliges, TD Mikael Mogren och professor Ola Sigurdsson utses till ledamöter i Teologiska kommittén,
- att** för sin del föreslå att docent Johanna Gustafsson-Lundberg utses till ordförande och biskop Martin Modéus utses till vice ordförande i Teologiska kommittén.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	8 (10)

§ 43

Teologifestivalen genomfördes i år för fjärde gången i Uppsala. Uppsala stift har varit initiativtagare med Strängnäs, Stockholms och Västerås stift samt nationell nivå som samarbetspartners.

Teologifestivalen
Teologifestivalen 2017

Nästa teologifestival är tänkt att genomföras 2017 då reformationsjubileet kommer att präglade mycket av Svenska kyrkans verksamhet.

Biskop Ragnar Persenius påtalade vikten av att på ett tidigt stadium få en översikt över de olika aktiviteter som planeras i stiftet och nationellt för 2017. Han inbjöd också andra stift att medverka i arbetet med Teologifestivalen.

Kyrkokansliet har nu en handläggare med ansvar för projektplaneringen under våren inför 2017. Handläggaren kommer att kontakta stiftet under april. En projektplan kommer att presenteras i biskopsmötet i maj.

§ 44

Biskop Thomas Söderberg informerade om den fortsatta kontakten med kommuniteten Den Heliga Treenigheten.

Kommuniteter
Den Heliga
Treenigheten
(72 §, 95 § 2013, 40 §
2014)

Biskopsmötet konstaterade att det svar som gavs i mars 2014, som i sin tur hänvisar till biskopsmötets uttalande om kommuniteternas ställning i Svenska kyrkan från januari 1990 gäller fortfarande.

Svenska kyrkan inbjuder alla döpta till nattvardsbordet. En gemenskap där präster som är kvinnor inte är välkomna att tjänstgöra kan inte representera Svenska kyrkan. Till ekumeniken hör att respektera varandras ordningar. Om inte de som hör hemma i Svenska kyrkan själva respekterar hennes ordning kan det inte anses vara ekumenik.

§ 45

Bibelsällskapets ordförande biskop emeritus Erik Aurelius hade skrivit till biskoparna med anledning av boken *När tiden var inne ... Provöversättning av Lukasevangeliet 9-19 och Galaterbrevet*. I brevet efterfrågades ett utlåtande från biskopsmötet.

Bibelsällskapet
Provöversättning av
Lukasevangeliet 9 – 19
och Galaterbrevet

Biskoparna har tagit emot boken och brevet och återkommer till Bibelsällskapet. Biskoparna konstaterade att en ny översättning av folkbibeln också getts ut nyligen.

§ 46

Fyra diakoner i Lunds stift hade skrivit ett upprop mot överskultsättning som skickats till alla stiftsdiakoner och biskopar samt till SKR.

Socialetik
Upprop mot
överskultsättning

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	9 (10)

Biskopsmötet konstaterade inledningsvis att det är mycket positivt att diakoner initierar en sådan sak som detta upprop. Det är ett gott exempel på profetisk diakoni, en konkretisering av att leva enligt sina vigningslöften som biskoparna unisont vill uppmuntra till och tackar för.

Biskoparna själva har dock som ordning att inte skriva under upprop eller motsvarande som inte först har bearbetats i biskopsmötet. Det finns också en risk med att biskopsmötet som gemenskap skriver under för många propåer. Viktigt att konstatera är att Svenska kyrkan kan lyfta frågeställningar men att de politiska lösningarna måste beslutas i demokratisk ordning.

Till detta kommer att uppropet bygger på lokal kunskap och många detaljerade uppgifter som biskoparna inte har möjlighet att bedöma. Det är därför inte riktigt att biskopsmötet gemensamt skriver under detta. Däremot kan och brukar enskilda biskopar skriva under i frågor som har sin förankring i det egna stiftet.

Biskop Johan Tyrberg meddelade att han planerar att göra ett eget uttalande med utgångspunkt från diakonernas upprop.

§ 47

Datum för biskopsmötets sammanträde i oktober ändras till den 20-21 oktober. Biskopsmötet samlas denna gång i Linköping.

Biskopsmötet
Biskopsmötets
sammanträde i oktober

§ 48

Ärkebiskopen informerade om möten hon haft den senaste tiden.

Den 9 mars besöktes hon av Israels ambassadör Isaac Bachman, vilket föregicks av ett ovanligt replikskifte i media.

Information
Ärkebiskopens möten

§ 49

- a) Rapport från delegationsresa till koptiskt ortodoxa kyrkan
- b) Biskopsmötets kommande sammanträden

Meddelanden

§ 50

Biskop Per Eckerdal informerade om att han kommer att prästviga en pastorsadjunkt som är antagen för tjänst i EKD och nu önskas till tjänsten i Tyska församlingen i Göteborg.

Prästvigning
Pastorsadjunkt från
Tyskland

Ordningen inom EKD skiljer sig från Svenska kyrkans ordning så till vida att prästkandidaterna tjänstgör i församling innan de prästvigs. Denna prästkandidat har tjänstgjort i Tyskland i två år.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2015-03-12	3/2015	10 (10)

§ 51

Utredningen om kontraktets ställning, uppgifter och indelning, som för närvarande remissbehandlas, innefattar bland annat frågan om vilka som på biskopens uppdrag får visitera.
Utredningens förslag begränsar möjligheterna.
Ett bättre förslag till formulering skulle vara att biskopen får uppdra ”till kontraktsprost eller domprost att visitera församlingar”.

Aktuella utredningar
Utredningen om kontraktets ställning, uppgifter och indelning

§ 52

Biskop Eva Nordung Byström rådgjorde med biskopsmötet angående stiftsstyrelsens arbetsformer.

Stiften
Stiftsstyrelsens arbete

§ 53

Biskoparna Åke Bonnier och Martin Modéus samrådde med biskopsmötet i två enskilda ärenden angående vigningstjänsten.

Vigningstjänsten
Samråd i enskilda ärenden

§ 54

Biskop Thomas Söderberg har sedan 2012 varit *Deputy Bishop Protector* för Franciskus Tredje Orden inom Svenska kyrkan. Inför sin pensionering vill han föreslå en efterträdare till sig, nämligen biskop Martin Modéus. Biskopsmötet stöder det förslaget.

Biskopstjänsten
Biskoparnas uppdrag i skilda organ

§ 55

Ärkebiskopen avslutade biskopsmötets överläggningar.

Avslutning

Biskop Jan-Olof Johansson, vars deltagande i biskopsmötets arbete avslutades i och med dagens sammanträde, avtackades.
Ett särskilt tack för värdskapet riktades till biskop Johan Tyrberg.

Vid protokollet

Lena Bohman

Justeras

Antje Jackelén, ärkebiskop